

**O‘ZBEK ESTRADASINI UMUM TA’LIM MAKTABLARIDA
O‘QITISHNING INNOVATSION YONDASHUV METODIKASI**

Isroilov Anvarjon Ikromjon o'g'li

*Namangan davlat pedagogika instituti
70110601-Musiqqa ta'limi va san'at fakulteti
1-kurs magistranti*

Annotatsiya: Ushbu maqola umumiy o‘rta ta’lim maktablarida o‘zbek pop madaniyatini o‘qitishning innovatsion metodologiyalarini joriy etish masalalarini o‘rganadi. Zamonaviy madaniyat elementlarini o‘quv dasturiga integratsiya qilish orqali o‘quvchilarning qiziqishini oshirish va ularning o‘zbek jamiyati va an’analarini chuqurroq anglashiga yordam berish mumkin. Tadqiqot adabiyotlar tahlili, metodologik asoslar va amaliy qo‘llanmalarga e’tibor qaratib, ta’lim samaradorligini oshirish yo‘llarini ko‘rib chiqadi.

Kalit so‘zlar: O‘zbek pop madaniyati, innovatsion ta’lim, ta’lim metodologiyasi, o‘quvchi faolligi, madaniy ta’lim, o‘quv dasturini rivojlantirish.

Madaniy elementlarni ta’lim tizimiga kiritish millat merosi, identiteti va jamiyat qadriyatlarini chuqurroq tushunish uchun muhimdir. O‘zbek pop madaniyati — musiqa, kino, moda va ijtimoiy tarmoqdagi tendensiyalarni o‘z ichiga olgan holda, zamonaviy o‘zbek jamiyatining dinamik aksidir. Ushbu mavzuni umumiy ta’lim maktablarida o‘qitish nafaqat ta’limni o‘quvchilarga yanada dolzarb qilish, balki avlodlar va madaniy to‘siqlarni bartaraf etishga yordam beradi. Biroq, pop madaniyatni ta’limga samarali integratsiya qilish uchun innovatsion ta’lim metodologiyalari ishlab chiqilishi va joriy etilishi kerak.

Mavjud adabiyotlarni ko‘rib chiqish shuni ko‘rsatadiki, madaniy ta’lim o‘quvchi identiteti va ijtimoiy xabardorligini shakllantirishda muhim rol o‘ynaydi. Tadqiqotchilar o‘quvchilarning qiziqish va ishtirokini ta’minlash uchun ularga mos kontent bilan shug‘ullanish zarurligini ta’kidlashadi. Pop madaniyatni ta’limga integratsiya qilish bo‘yicha tadqiqotlar, bu madaniy saqlash, globallashtirish va texnologik yutuqlar kabi kengroq ijtimoiy masalalarni muhokama qilish vositasi sifatida xizmat qilishini ko‘rsatadi. Ammo, aynan o‘zbek pop madaniyatiga bag‘ishlangan tadqiqotlar cheklangan bo‘lib, ushbu maqola shu bo‘shliqni to‘ldirishni maqsad qiladi.

Tadqiqot sifat va miqdoriy metodlarni o‘z ichiga olgan aralash yondashuvdan foydalandi:

O‘qituvchi va o‘quvchilar so‘rovi: Ikkinchi darajali maktab o‘qituvchi va o‘quvchilari o‘rtasida o‘zbek pop madaniyati va uning ta’limiy qiymatini baholash uchun so‘rov o‘tkazildi.

O‘quv dasturi dizayni bo‘yicha seminar: O‘qituvchilar pop madaniyat elementlarini o‘z ichiga olgan innovatsion dars rejalari ishlab chiqish uchun seminarlarda ishtirok etishdi.

Pilot Loyihani Amalga Oshirish: Tanlangan maktablarda ushbu dars rejalarini bir o‘quv davri davomida joriy etildi.

Baholash: O‘quvchilarning darsga jalb qilinishi va o‘qish natijalari tajribadan oldin va keyin o‘tkazilgan testlar va fikr-mulohazalar orqali o‘lchandi.

Umumta’lim maktablarida o‘zbek pop madaniyatini o‘qitishda innovatsion yondashuv metodologiyasi

Umumta’lim maktablarida o‘zbek pop madaniyatini o‘qitish o‘quvchilarni madaniy meros bilan bog‘lash, tanqidiy fikrlash va ijodkorlikni rivojlantirishning qiziqarli va samarali usuli bo‘lishi mumkin. Quyida bu maqsadga erishish uchun innovatsion yondashuv metodologiyasi keltirilgan:

Fanlararo integratsiya

Pop madaniyat elementlarini turli fanlarga qo‘shing:

- Adabiyot: Qo‘shiqlar matnlarini zamonaviy she’riyat sifatida tahlil qiling. Mavzular, metaforalar va madaniy ta’sirlarni muhokama qiling.

- Tarix: Mashhur qo‘shiqlar, filmlar yoki trendlarning tarixiy kontekstini o‘rganing.

- San’at va musiqa: Albom muqovalari dizayni, mashhur raqslar va musiqiy kompozitsiyalarni o‘rganing.

- Ijtimoiy fanlar: Pop madaniyatning jamiyatga ta’siri va yoshlar identitetini shakllantirishdagi rolini muhokama qiling.

Texnologiyalardan foydalanish

Darslarni interaktiv qilish uchun raqamli vositalardan foydalaning:

- Kahoot va Quizizz: Pop madaniyat mavzusida viktorinalar yarating va o‘quvchilarning bilimlarini sinang.

- Ijtimoiy tarmoqlar: O‘quvchilarni TikTok, Instagram yoki YouTube kabi platformalar uchun o‘zbek pop madaniyatidan ilhomlangan kontent yaratishga undang.

- Virtual reallik (VR): O‘quvchilarni konsertlar yoki o‘zbek pop madaniyatining tarixiy lahzalariga immersiya qilish uchun VR-dan foydalaning.

Loyihaviy o‘qitish

O‘quvchilarga pop madaniyatga oid loyihalarni o‘rganish va taqdim etishga imkon bering:

- Musiqiy klip tahlili: Guruhlarga mashhur musiqiy kliplarning mavzulari, uslublari va madaniy ahamiyatini tahlil qilishni topshiring.

- Hujjatli film yaratish: O‘quvchilarni o‘zbek pop yulduzlari yoki trendlari haqida mini-hujjatli filmlar yaratishga jalb qiling.

- Moda dizayni: O‘zbek pop madaniyatidagi moda tendensiyalarini o‘rganib, moda ko‘rgazmasini tashkil qiling.

Tanqidiy media savodxonligi

O‘quvchilarni pop madaniyatni tanqidiy tahlil qilishga o‘rgating:

- Pop madaniyat jamiyat qadriyatlari va masalalarini qanday aks ettirishini muhokama qiling.

- Medialarning o‘zbek madaniyati haqidagi tasavvurlarni shakllantirishdagi rolini baholang.

- Pop madaniyatda uchraydigan tarafkashlik va stereotiplarni aniqlashga yordam bering.

Gamifikatsiya (o‘yinlashtirish)

Ta’lim jarayonini qiziqarli va raqobatbardosh qiling:

- Rolli o‘yinlar: O‘quvchilar pop yulduzlari, prodyuserlar yoki jurnalistlar roliga ishlaydigan musiqiy sohani simulyatsiya qiling.

- Xazina qidirish: Qo‘shiqlar matnini yoki madaniy manbalarni aniqlash bo‘yicha vazifalar yarating.

Hamkorlikdagi ta’lim

Guruh faoliyatlari orqali jamoaviy ishlashni rivojlantiring:

- Bahs-munozaralar: Pop madaniyatdagi muhokamali mavzular (masalan, tijoratlashtirish va haqiqiylik) bo‘yicha bahslar tashkil qiling.

- Qo‘shiq yozish ustaxonasi: O‘zbek madaniyatidan ilhomlangan qo‘shiqlarni birgalikda yozing va ijro eting.

- Madaniy almashinuv: Boshqa hududlar yoki davlatlardagi maktablar bilan hamkorlik qilib, madaniyat ta’sirlarini almashing.

An’anaviy madaniyatni o‘z ichiga olish

Pop madaniyatni o‘zbek an’anaviy madaniyati bilan uyg‘unlashtiring:

- An’anaviy musiqa, raqs va san’atning zamonaviy pop madaniyatga ta’sirini o‘rganing.

- O‘zbek an’anaviy va zamonaviy qo‘shiqlarini solishtiring.

Taklif qilingan mehmonlar va ekskursiyalar

Real dunyo tajribalarini sinfga olib keling:

- O‘zbek pop madaniyati yulduzlari, masalan, musiqachilar, kinorejissyorlar yoki blogerlarni o‘z tajribalarini baham ko‘rish uchun taklif qiling.

- Musiqa studiyalari, konsert joylari yoki san’at ko‘rgazmalariga ekskursiyalar uyushtiring.

Ijodiy baholash

An’anaviy testlarni ijodiy vazifalar bilan almashtiring:

- O‘quvchilar o‘z pop qo‘shiqlarini yaratishi, fanfikshn yozishi yoki albom muqovalari dizayn qilishi mumkin.

- Baholash sifatida pop madaniyatning madaniy ahamiyati bo‘yicha refleksiv insholarni qo‘llang.

Inklyuzivlik va dolzarblik

Darslarning barcha o‘quvchilarga mos va dolzarb bo‘lishini ta‘minlang:

- O‘zbek pop madaniyatining turli ovozlari va janrlarini qo‘shing.

- O‘quvchilarning qiziqishlariga mos keladigan dolzarb trend va ijodkorlarni doimiy ravishda yangilang.

Ushbu innovatsion metodologiya nafaqat ta‘limni qiziqarli va dolzarb qiladi, balki o‘quvchilarga ularning identitetlarini shakllantirayotgan madaniy omillar haqida tanqidiy fikrlash imkoniyatini beradi. Bu an‘anaviy ta‘lim va zamonaviy dunyo o‘rtasida ko‘prik bo‘lib xizmat qiladi.

Natijalar shuni ko‘rsatadiki, o‘zbek pop madaniyatini o‘quv dasturiga kiritish o‘quvchilarni jalb qilish va ularning ta‘limiy tajribasini oshirishda kuchli vosita bo‘lib xizmat qilishi mumkin. Ammo, resurslarning mavjudligi, o‘qituvchilarni tayyorlash va ta‘limiy kontentni ko‘ngilochar qiymat bilan muvozanatlashtirish kabi qiyinchiliklarni bartaraf etish lozim. O‘qituvchilar pop madaniyatni darslarga samarali integratsiya qilish uchun tegishli tayyorgarlikka va zamonaviy materiallarga ega bo‘lishi kerak.

Xulosa

O‘zbek pop madaniyatini umumiy o‘quv dasturiga kiritish sezilarli foyda keltiradi, jumladan, o‘quvchilar faolligi va madaniy savodxonlikning oshishi. Bunga erishish uchun quyidagi qadamlarni taklif etamiz:

O‘qituvchilarni Tayyorlash: Pop madaniyatni ta‘lim vositasi sifatida ishlatishni o‘rgatish uchun malaka oshirish imkoniyatlarini taqdim etish.

Resurslarni Rivojlantirish: O‘quv dasturiga mos keladigan va o‘zbek pop madaniyat elementlarini o‘z ichiga olgan o‘quv materiallarini yaratish va tarqatish.

Hamkorliklar: Musiqachilar va kinoijodkorlar kabi pop madaniyat yaratuvchilari bilan hamkorlik qilib, autentik ta‘limiy kontentni ishlab chiqish.

Doimiy Baholash: Ushbu metodologiyalarning samaradorligini muntazam baholash va fikr-mulohazalar asosida ularni takomillashtirish.

Innovatsion ta‘lim yondashuvlarini qo‘llab-quvvatlash orqali o‘quv jarayonini yanada jalb qiluvchi va madaniy jihatdan dolzarb qilish, natijada o‘quvchilarning har tomonlama rivojlanishiga hissa qo‘shish mumkin.

Adabiyotlar:

1. Ардабаева Б.К., Белошническо Е.В., Дандыбаева Г.Т., Мишутина Е.И. Методические рекомендации по организации и планированию экспериментальной работы в организациях образования //- Костанай, 2009 г.
2. Gaziyeu, J. J. (2024). NAMANGAN VILOYATI TARIXI VA MADANIYATI DAVLAT MUZEYI. *Inter education & global study*, (5 (1)), 456-465.
3. Joraxanovich, G. J. (2023). PSYCHOLOGICAL FACTORS OF MUSICAL EDUCATION. *Open Access Repository*, 9(11), 8-10.
4. Собиров, Ю. Б. (2021). МЕТОДЫ ИЗМЕРЕНИЯ КОЭФФИЦИЕНТОВ ОТРАЖЕНИЯ ЗЕРКАЛ И КОЭФФИЦИЕНТОВ ПРОПУСКАНИЯ СТЕКОЛ. *Universum: технические науки*, (10-5 (91)), 5-12.
5. Gaziyeu, J. J. (2021). VOCAL MUSIC OF UZBEK COMPOSERS. In *WORLD SCIENCE: PROBLEMS AND INNOVATIONS* (pp. 260-262).
6. Gaziyeu, J. J. (2021). STYLISTIC FEATURES OF THE WORK OF FRANZ JOSEPH HAYDN. In *АКТУАЛЬНЫЕ ВОПРОСЫ СОВРЕМЕННОЙ НАУКИ И ОБРАЗОВАНИЯ* (pp. 215-217).
7. Ахадов, Ж. З., & Абдурахманов, А. А. (2017). Теплоэнергетические параметры и балансовое распределение энергии парового котла солнечных высокотемпературных установок. *Computational nanotechnology*, (1), 71-74.
8. JURAKHONOVICH, G. J., & KARIMBERDIEVICH, R. K. Renewing the System of the Country and the Role and Significance of Art and Culture in Today's New Level of Modernization in Our Life. *JournalNX*, 6(05), 7-9.
9. Шашнева, Е. Н., & Газакова, С. (2021). ОБРАЗОВАНИЕ В КУЛЬТУРЕ ТУРКМЕНИСТАНА. *Печатается по решению редакционно-издательского совета Шуйского филиала ФГБОУ ВО «Ивановский государственный университет»*, 266.
10. Akhmedov, B. (2023). THE FIRST FORMATION PROCESSES OF UZBEK VOCAL PERFORMANCE. *Педагогика и психология в современном мире: теоретические и практические исследования*, 2(8), 126-128.
11. Syfiddinovich, A. B. (2024). MUSIQA CHOLG ‘ULARINING ILK SHAKL VA TURLARI. *JOURNAL OF INNOVATIONS IN SCIENTIFIC AND EDUCATIONAL RESEARCH*, 7(2), 92-96.
12. Sayfiddinovich, A. B. (2023). AESTHETIC EDUCATION TO STUDENTS IN MUSIC CLASSES OF GENERAL SECONDARY SCHOOLS.
13. Rakhimov, I. B. (2024). WAYS TO CREATE AND USE INTERNET RESOURCES IN GEOGRAPHY LESSONS. *Экономика и социум*, (2-1 (117)), 595-599.
14. Rakhimov, I. B. (2024). METHODS FOR DETERMINING THE IMPACT OF LOCAL ENVIRONMENTAL PROBLEMS ON HUMAN HEALTH. *MODERN*

PROBLEMS AND PROSPECTS FOR ORGANIZING A HEALTHY LIFESTYLE AND PROPER NUTRITION, 1(01).

15. Ikhtiyor, R. (2024). Using the Kahoot Education Platform to Create E-Learning Resources in Geography Education. *Journal of New Century Innovations*, 67(4), 19-23.
16. Baxtiyor o'g'li, R. I. (2023). UMUMTA'LIM MAKTABLARIDA GEOGRAFIYANI O'QITISHNING ZAMONAVIY TA'LIM VOSITALARIDAN FOYDALANISH.
17. Абдурахмонов, Б. М. (2023). УЧЕБНО-ПРАКТИЧЕСКИЕ КЛУБЫ КАК МЕТОДИЧЕСКИЕ УСЛОВИЯ РЕАЛИЗАЦИИ ОБРАЗОВАТЕЛЬНО-ВОСПИТАТЕЛЬНОГО ПОТЕНЦИАЛА В ВУЗАХ (ИЗ ОПЫТА КЛУБА "ГЕОГРАФ-ИССЛЕДОВАТЕЛЬ"). In *Современное географическое образование: проблемы и перспективы развития* (pp. 384-389).
18. Abduraxmonov, B. M. (2023). TABIIY GEOGRAFIYA DARSLARI UCHUN KARTOGRAFIK KATALOG YARATISH. *Research and education*, 2(5), 319-325.
19. Суслов, В. Г., & Абдурахмонов, Б. М. (2020). Построение урока географии на основе деятельностного подхода. *География и экология в школе XXI века*, (2), 39-42.
20. Акабоев, И. З., Хакимов, М. М., & Турдалиев, И. Э. (2023). ЗНАЧЕНИЕ ЭКОЛОГИЧЕСКИХ КАРТ В ОХРАНЕ ПРИРОДЫ И ОКРУЖАЮЩЕЙ СРЕДЫ. *Экономика и социум*, (6-1 (109)), 593-598.